DEPOT LEGAL INDOCHINE

1947 — JEUDI 15 SEPTEMBRE 1932

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE H-1364

HANOI							
Một năm							
Các tỉnh và Lào	6 $ 00	8 $ 00	9 $ 50	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00	
Cao-miên	»	8 . 00	8 . 80	8 . 00	9 . 00	»	
Sáu tháng	3 . 00	3 . 50	3 . 25	3 . 20	3 . 30	6 . 00	
Ba tháng	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00	
Một tháng	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LOÃN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 068 de large.

1re page
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một cái khuyết-điểm của người mình

Ở đời có một cái mãnh-lực, giúp cho người ta làm công việc to, tâm lực tốn mấy cũng không cần, thì giờ lâu mấy cũng không kể phá tan được hết cả trở-lực, để làm cho người ta đi đến cái mục-đích cao xa của mình. Cái mãnh-lực đó là gì? là cái tính kiên-nhẫn của người ta.

Muốn làm việc to lớn ở trên đời, tất là phải mất công suy tính, mất công tổ chức, chưa kể đến chuyện phí tiền bạc, tốn thì-giờ, cho nên người xưa nói rằng: « Phi thường chi công, tất đãi phi thường chi nhân », nghĩa là những việc phi thường, lại phải có người phi thường mới làm được. Thế nào là người phi thường? là người có tư-tưởng, có nghị-lực, có tuệ nhãn, có tính mạo-hiểm mà cốt nhất là có tính kiên-nhẫn hơn người; mấy cái ấy đều là các thứ tài liệu để làm việc của người phi thường, mà cái tính kiên-nhẫn lại là một vật cần thứ nhất và mạnh thứ nhất.

Lại còn có việc khó-khăn quá, không qua tay một người mà đã thành, dùng sức một người mà đã đủ, có người khởi lên trước, lại có người kế đến sau người trước đã lấy tính kiên-nhẫn mà mở đường đi, người sau lại lấy tính kiên-nhẫn mà nối theo lối bước-chuyên, một lòng, dốc một dạ, quyết nối cho được cái trí người trước chưa thành.

Đã mấy mươi năm nay, người Âu người Mỹ làm được biết bao nhiêu là công việc hay, kinh thiên động địa, bày ra ở trước con mắt người ta, nhờ khoa-học mà phát minh ra lý mới, dùng cơ-khí mà chế tạo ra đồ mới, người thì tìm đất mới để giúp cho loài người thêm chỗn mưu sinh, người thì tìm thuốc mới để chữa cho loài người bớt điều bệnh hoạn. Trong thấy những cái kết-quả hay, ai cũng tấm-tắc khen là việc thần kì; thử nghĩ xem những người phi thường ấy làm ra những việc phi thường ấy đã tốn bao nhiêu tâm huyết, mất bao nhiêu tháng ngày, biết bao nhiêu trở lực gặp ở giữa đường, biết bao nhiêu nguy-cơ bày ra trước mắt, thế mà nhẩy qua hết, đánh tan hết, cứ châm-châm đi thẳng cho đến mục-đích mình mới thôi; hoặc có người thế lực không đủ, thì đã có người khác giúp thêm, hoặc có người năm tháng không đủ, thì lại có người sau kế tiếp. Thế thì làm được việc phi-thường, cái tài-liệu tốt nhất và cần nhất, chẳng là cái tính kiên-nhẫn hơn người đó dư?

Ở nước Nam ta, cũng nhiều người có thông minh, có tư-tưởng, có thế-lực, có học-vấn, con mắt tinh nhanh cũng không kém ai, cái lòng quả quyết cũng không thua ai, thấy việc hay cũng có chí làm, thấy nghề hay cũng đua nhau làm; thế mà công cuộc to vẫn chưa gây dựng được bao nhiêu, kỹ nghệ mới cũng chưa xuất hiện được bao nhiêu, chưa nói đến những chuyện phát minh học thuyết mới, chế tạo cơ-khí mới như các người phi thường ở Âu Mỹ. Khuyết-điểm là tự đâu? là tại thiếu cái tính kiên-nhẫn.

Có người thấy công việc hay, lại nhờ có thế-lực mà, hết sức kinh doanh, ra công tổ-chức, buổi đầu xem ra thật có nghị-lực, thật có nhiệt-thành, người ngoài ai cũng để mắt vào, ai cũng vui lòng đợi, mong một ngày có kết-quả hay. Mà than ôi! đã là việc to lớn ở đời, cái gì lại không có trở-lực, bỏi thiếu cái tính kiên nhẫn, cho nên vấp một cái thì đã lùi, nguy một tí thì đã sợ, chỉ tiên thủ trước nông này mà sau người lánh, sức kinh-doanh trước hăng hái mà sau nhạt ơ, công trình mấy năm mà quăng đi trong một lúc, tiền bạc hàng ngàn mà tan đi trong một lúc, thiệt thì là xong, đã nông hết tâm lực của mình, mà lại phụ lòng trông cậy của kẻ khác, không những là đáng tiếc, mà lại là đáng giận.

Lại còn một cớ nữa nữa, làm cho nước ta ít thấy có công việc hay. Có người xướng lên một việc, hoặc là xếp đặt mới xong, hoặc là kinh doanh chưa vững, mà không may bị việc gì gián trở; người ngoài tuy biết là việc hay, nhẫm thế-lực mình cũng không phải là không làm nổi, mà hoặc là sợ nhọc sức mà không chịu phụ-trí, hoặc là vì hiềm riêng mà đem lòng ghen ghét, việc chưa khởi hành thì ngành mặt làm thinh, việc đương tiến hành thì ra công bài bác, không những là không kế tiếp cho thành cái việc tốt, mà lại làm cho thất bại đi sướng tâm lòng riêng, đó cũng là cái tật không kiên-nhẫn của chung cả quốc-dân mình vậy.

Ôi! đương buổi thế-giới tiến-hóa, học-thuật, tư-tưởng, cơ-giới, kỹ-nghệ, càng ngày càng xuất hiện ra những sự tân-kỳ, ta cũng phải lo để góp mặt vào cuộc đời, mà nỗi danh cho nước tổ; ở nước ta bây giờ, công ích trường còn nhiều việc nên làm, người nước ta nếu ai muốn gây hạnh-phúc nhân quần mưu công lợi cho quốc-dân, để mua lấy cái danh-giá rất chánh đáng ở trong xã-hội, thì nên đúc lấy cái khối nhiệt-thành kiên-nhẫn, xin cứ nên nhớ kỹ lấy hai câu cách-ngôn của người trước là câu: « Có chí thì làm nên »; và câu: « Minh không làm xong, thì đã có bạn, bạn không làm xong, thì đã có bạn của bạn ».

H. T. B.

THAN DÙNG ĐƯỢC HAI LẦN

M. Ford mới xếp đặt xong một bộ máy làm cho than dùng được hai lần. Dùng cái máy ấy của ông thì than mỏ có thể lấy được một thứ nước có các tính chất như dầu cặn đã lọc rồi, dùng để đốt máy ô-tô được, mà than ấy cũng không mất chất nóng đi chút đỉ nào.

Mới đây ông có lập ở Valkerville, trong xứ Ontario (Canada) một nhà máy để chế thứ nước ấy. Mỗi ngày dùng đến 400 tấn than.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 13 Septembre 1932

Việc nước Tây-ban-nha

Tin Madrid. — Các quan Thượng-thư quyết định rằng đăng phản nghịch có dâng cường quyền các quan mới chịu bộ quyền chính.

Tướng Prime o Deriveira bị cách chức.

Quan tổng-binh ở Madrid sáng-bô rằng quân lính ở Madrid một lòng trung thành với chính-phủ.

Đảng phản-nghịch phản đối với tòa Nội các chứ không phản đối với nhà vua.

Quân lính ở Sarageosse, ở Seville, ở Bilbao và ở một vài nơi khác đều phản-nghịch.

Tại Barcelone, thì quan tổng-đốc tuyên bố lời khẳng-giáo tòa Nội-các, rằng làm cho nước đến bước nguy nghịp, và công bố rằng đảng binh quyền quyết nghịch chiếm lấy quyền chính và thiết quân luật.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 13 và 14 Septembre

Nước Ý với nước Yougo Slavie

Về việc cảng bể Fiume, quan thủ-tướng Mussolini có công-bố rằng việc ấy bai nước có thể trực-tiếp điều-đình với nhau, chớ không phải cho.

Nước Ý đối với việc sông Rhur

Về hai sông Rhur quan thủ-tướng Mussolini có nói to phải làm cho chánh-phủ Berlin hiểu rằng chống cự cũng không ăn thua gì.

Việc trừ các thứ xuất-bản dâm ô

Bi mươi nhăm nước đến dự cuộc hội-nghị về việc trừ các thứ xuất-bản dâm-ô để ký bản giao-ước quốc-tế về việc trừng phạt sự buôn bán các thứ xuất-bản dâm ô. Nam Mỹ-châu có cử đại-biểu đến dự nghị.

Nước Đức lại sắp phục-tòng

Quan thủ-tướng Siresemann có nói: Chánh-phủ nước Đức sẵn lòng nộp những khoản bảo-chứng chắc chắn, để cầu cho nước Pháp rút quân ở hạt sông Rhur về. Ông có nhắc lại rằng trước đây ông có xin dâng tài-sản tư-gia để lấy một số tiền lớn mà nộp cho nước Pháp, song lại xin với nước Pháp giao giá hạt sông Rhur cho. Nếu nước Đức được chắc dự rằng hai nước điều-đình với nhau như thế, mà nước Pháp sẽ rút quân ở hạt sông Rhur về thì ông lại sẽ giải-quyết việc bồi sự chống cự lại nước Pháp trong hạt sông Rhur.

Tại hội Vạn-quốc

Ngày hôm thứ tư, tiền-ban thứ ba của đại-hội-đồng hội Vạn-quốc còi về việc thanh-giảm quân-bị vẫn bàn bản dự-thảo giao-ước về việc các nước tương tế tương trợ lẫn nhau.

Trong khi nghị-luận M. Jouhaux đại-biểu bọn lao động (nước Pháp) có nói: nếu các dân tộc cứ muốn làm sao làm vậy, thì đặt bàn thờ thần Hòa-bình, mà có ích chi. M. Branting có nói các khoản bảo chứng nói trong bản giao-ước ấy, không lấy làm chắc chắn. M. Robert Cécil thì nói cứ như bản giao-ước ấy, có cơ liệt-quốc thanh giảm quân bị được. M. Loudon (Hà-lan) có nói muốn cho việc bảo-chứng có giá-trị, thì phải làm cho tòa trị-sự hội Vạn-quốc có thế-lực hơn mới được.

Các đại-biểu đã ưng chuẩn khoản thứ nhất nói rằng: Những việc khai động chiến đoan là một cái ác-tội về đường quốc-tế, các nước ký giao ước này cam-đoan không có phạm đến.

Tiền ban thứ nhất bàn về việc chánh-phủ Ca-nă-đa xin hoãn cái lại khoản thứ 10. Tiền ban có cử một tiểu ban để xét-cứu việc ấy.

Sáng hôm thứ năm, đại hội-đồng bàn đến bản tờ trình nói về công việc của tòa trị-sự. Đại hội-đồng nghe lời M. Tabeng Loh đọc diễn-văn nói rằng nước Trung-hoa rất là tin cậy vào hội Vạn quốc. Hội hết sức trù tính cho nhân-loại một cái tiền đồ đẹp đẽ, theo cái chủ-nghĩa chăng loại bình-đẳng.

M. Kalkof (nước Bảo) thì nói: Hội Vạn-quốc đã tự làm cho cái thế-lực của mình ngày một to lớn, và việc bảo-hộ các tiểu dân là một việc rất là quan-trọng.

M. Politis (Hy-lạp) có trần-thuyết về công viện cứu-trợ những kẻ tị-nạn tại Tiểu Á-tế-á do M. Nansen tổ-chức.

M. Murray đại biểu Nam phi-châu có trần-thuyết đôi lời về cái tranh đoan của hai nước Ba-lan và Lithuanie rồi cũng ca tụng công-trạng hội Vạn-quốc về việc bảo-hộ các tiểu dân.

Viên đại-biểu của chánh-phủ cũ nước Géorgie có cầu cứu hội Vạn-quốc về việc hãm bức, rồi ông nghị-viên chẳng vận, lại nặn ra bảo đương bị mắm gáo xin cái mốc bài thuốc-phiện, thì lại làm bài học đó cho trẻ con!

Sơn-phong

Chuyện kỳ khôi

Tết Trung-thu

Vợ bảo chồng:

— Tết Trung-thu năm nay mua cho con mỗi đứa một ông Tiến-sĩ cho chúng nó mừng nhé!

Chồng đáp:

— Bây giờ không có khoa-cử như xưa, ông Tiến-sĩ không có giá-trị gì tôi đặt làm cho mỗi đứa một ông nghị-viên thì mới hợp thời.

— Để đành bây giờ ông nghị-viên thì tốt lắm, nhưng làm thế nào cho nó ra ông nghị-ý-ên được?

— Làm cũng như người thường vậy; chỉ khác có cái mồm, nặn thế nào cho ra người đương lập thì hùng-biện mưu sự ích quốc lợi dân trong một hội-đồng.

— Thế phải làm cái mồm hả ra à?

— Phải, mà há rõ to!

Vợ lắc đầu:

— Há mồm thì tôi nghĩ ra, chỉ sợ hàng mà làm không khéo, rồi ông nghị-viên chẳng vận, lại nặn ra bảo đương bị mắm gáo xin cái mốc bài thuốc-phiện, thì lại làm bài học đó cho trẻ con!

Sơn-phong

Hoa-kỳ với Đại-pháp

Khi quan Thống-lĩnh Coolidge nói...

Quan Thống-lĩnh Coolidge vốn là nói, thế mà ngày 21 Mai 1921, trong khi làm lễ giao bức kim hội-tinh cho bà Corse, ngài lại có đọc một bài diễn-văn, trong bài diễn-văn có đoạn sau này:

« Cái sự tình cờ rất là xui-nên khi ông Lafayette đương đóng quân ở thành Metz, tại cái quận Lorraine về sau bị cải đất ra ngoài bờ cõi, nước Pháp thì cái tin một dân-tộc kia đương chiến đấu để thu phục lấy quyền tự-lập của mình lọt đến tai ông. Ông liền đến cứu-trợ chúng tôi và ông De Grasse thì chống cự với quân Anh-cát-lợi, nhờ thế mà gây nên cơ trận chiến thắng Yorktown. Những phương-danh ấy, chúng tôi rất tôn rất qui, chúng tôi cũng kỷ-niệm chung với ông Washington của chúng tôi. Công-cuộc vẫn chuyển của thế-giới và chính mình chúng tôi đây, đều là chịu ơn nặng của nước Đại-pháp cả. »

Khi quan Thống-lĩnh Coolidge viết...

Quan Thống-lĩnh Coolidge vốn cũng là bay viết. Thế mà ngày 6 Septembre 1919 là ngày kỷ-niệm ông La Fayette, chánh-phủ Pháp có tặng Bắc-đẩu bội-tinh cho nhiều người Hoa-kỳ ở thành Boston, ngài có viết bức điện-tín sau này:

« Boston, ngày 6 Septembre 1919

Quan Đại-sứ Jusserand
tại Washington

Xin ngài chuyển đệ lên quan Giám-quốc Poincaré lời cảm ơn Giám-quốc Poincaré lời cảm ơn Mussachussetts kỉ-niệm cho trong ngày kỷ niệm ông La Fayette chính cũng là ngày kỷ niệm trận Marne nữa. Lại xin ngài chuyển đệ lời cảm ơn quan Giám-quốc về cái danh dự đặc biệt của chánh phủ Đại-pháp đối với tất cả các hàng nhân dân chúng tôi trong việc ban Bảo-đẩu bội-tinh cho mấy người trong chính chúng tôi.

Ước sao tình thân-ái của nước Pháp và nước Hoa-kỳ được vững bền mãi mãi.

CALVIN COOLIDGE
Tóm-tắt

Xem vậy thì biết tài tình-nghị hai nước Pháp-Mỹ bao giờ cũng vẫn rất bền thân một vậy.

Ở NƯỚC PHÁP CÓ BAO NHIÊU XE ĐẠP

Trong các cuộc thể-thao người Pháp hay dùng, để không thứ nào thông-thường bằng xe đạp. Chứng như mỗi năm có cuộc thi xe đạp, thiên-hạ rất là nô nức thì rõ. Mười năm về trước là năm 1912, số xe đạp ở Pháp công là 831 739 đến năm nay, nghĩa là năm 1906, số xe đạp tăng lên là 1.790 679. Vậy trong 5 năm giời số xe đạp tăng lên gấp đôi.

Đến năm 1917, số xe đạp tăng lên là 2.039 740. Từ đấy số xe đạp một ngày một tăng mãi lên, đến năm 1910 số xe đạp là 2 980 985 Trước buổi chiến-tranh số xe đạp là 3.552, 447, đến lúc xảy ra cuộc chiến-tranh thì số xe đạp bỗ xuống nhiều. Đến năm 1919 thì số xe lại tăng lên.

Số xe trong năm 1919 công là 3 229.315; trong năm 1920 công là 4.309 129; trong năm 1921 công là 4 845 714; trong năm 1922 công là 5.362 474

Trong số năm triệu thứ ấy là chỉ tính có một thứ xe đạp thường, chứ không kể thứ xe đạp máy mà ta gọi là xe mô-tô vậy.

CÓ AI MUỐN ĐỔI HÌNH MŨI KHÔNG?

Mới đây ở Chicago, một ông thầy ngoại-khoa, chỉ có 45 đồng-hồ mà đổi được hình mũi cho một người đóng vai chép ảnh. Số là người ấy muốn đóng một vai kia nhưng mũi mình không hợp với vai ấy, nên phải nhờ ông sửa đổi đi cho đúng

Ông thầy ấy lại sẵn sửa sửa hình mũi cho cô Fanny Bryce cũng là một vai đào có tiếng ở nước Mỹ.

Đó chẳng phải là một cái tin mừng cho những người mình giời bẩm thụ cho cái mũi đẹp mà muốn đeo kính cặp mũi cho xinh ư?

NGƯỜI PHÁP ĐỐI VỚI CÁC GIỐNG NGƯỜI MÀU DA CÓ SẮC

Ngày 1er Août mới rồi, quan Ngoại vụ bộ Thượng-thư nước Pháp có lại cho cho các báo mấy câu sau này:

« Có người ngoại quốc đến đây làm lịch-sự nước ta, mà lại quên mình ở vào cái địa-vị ngoại khách thì phải tuân luật pháp phong tục ở nước ta, ít lâu nay họ thấy những người mầu da có sắc, (nghĩa là không phải người giống da trắng) là người đến ở các thuộc-địa Pháp cũng ngồi gần họ ở các chỗ công, họ từng tỏ tình bất bình một cách kịch-liệt. Có khi họ dùng những tiếng rất mạ mà đối trọc các người ấy đi. Nếu thế thì chánh-phủ sẽ trừng trị. »

Khoa xã-hội-học ở trường Cao-đẳng

Vừa mới đây quan tổng-trưởng Học-chính ký nghị-định lập một khoa xã-hội học cho trường Cao-đẳng. Không phải là lần này xã-hội-học mới phổi thai ở trong chương-trình trường Cao-đẳng, năm ngoái cũng đã có, song chỉ dạy cho sinh-viên Sư-phạm mà thôi.

Nhân dịp này, chúng tôi xin chiếm một địa-vị riêng và tỏ cùng nên vội mừng rằng sự học người mình đã tấn tới nhiều vì chính như bên Pháp sự học mới mang gấp mấy lần nước mình mà khoa học ấy cũng mới được nhập vào chương-trình ngày 20 tháng giêng năm 1920, nghĩa là được ba năm nay.

Khoa xã-hội-học dạy ở trường Cao-đẳng sẽ giao cho quan giáo-sư Hoàng-lê-vi ngài có biệt-tài về khoa học ấy.

Nhưng trong cũng nên nói cho độc-giả biết rằng tuy xã-hội-học nhập vào trong chương-trình trường Cao-đẳng, cũng có địa-vị như các khoa, song xã-hội-học là một khoa học còn mới mẻ lắm, mới ra đời vào khoảng cuối thế-kỷ thứ 19 đây.

Ông Auguste Comte có nói xã-hội-học là một môn cách-trí, song đến văn, tiếng cách-trí đã phải phân-biệt với tiếng cách-trí dùng để chỉ những khoa học khác như Hóa học, Toán-học v. v. nghĩa là đã có thể đứng hẳn một cách tinh-sạch mà đặng nên luật nhất định không thể thay đổi được.

Vì những lẽ gì mà xã-hội-học chậm ra đời, vì những lẽ gì mà xã-hội-học chưa được thực thụ tấn cách-trí, tưởng nói ra đây cũng có bổ không đó. Độc-giả cũng tượng cho.

Nay xin nói đại khái xã-hội-học dạy những gì và ảnh-hưởng của khoa học ấy thế nào.

Xã-hội học chia ra làm bốn mục:

Mục thứ nhất về kinh-tế.

Mục thứ nhì về gia-đình.

Mục thứ ba về chính-trị.

Mục thứ tư về tôn-giáo, mỹ-thuật và cách-trí.

Trước khi kể tường-tận bốn mục ấy ta hãy xin cắt nghĩa sơ lược ra đây thế nào là xã-hội để độc-giả lượng xét cái cốt cách mới là của khoa học mới này.

Ta thường nói khi nào những người họp với nhau là thành xã-hội, vậy cái tâm hồn tư-cách xã-hội là cái tổng-cộng tâm-hồn hay tư-cách mọi người. Không, không phải thế, tuy xã-hội là cái kết-cục của mọi đám đông người, song xã-hội cũng có một tư-cách riêng (individualité propre) tâm-hồn riêng nghĩa là như nước dầu rằng khinh khí và dưỡng-khí mà thành ra nước, song nước có phẩt riêng của nước, không giống cái chất khinh-khí và dưỡng-khí.

Về mục kinh-tế thì học những vấn-đề kinh-tế, nguồn gốc sinh ra các hội, cùng gia-đình và chính-trị giúp được những gì cho kinh-tế. Học đến cách sinh-sản, những vật để sinh-sản, sản vật giao-dịch thế nào, cách giao-dịch của các nước và giao-dịch sinh ra những gì, rồi đến sự nghiên-cứu về điền-sản và nhân-công...

Sau nữa học đến cái ảnh-hưởng kinh-tế cho luân-lý và luân-lý cho kinh-tế.

Mục gia-đình thì học cái nguyên-nhân lập ra gia-đình, có mấy thứ gia-đình, gia-đình thời nay, cuộc xin, bổn phận của vợ chồng, của cha con và sau nữa là bổn phận gia-đình đối với xã-hội và xã-hội đối với gia-đình.

Mục chính-trị thì học những vấn-đề chính-trị và từ đâu mà thành ra một nước, thế nào gọi là một nước, nghĩa ái-quốc là gì, cách giao-dịch các nước, cái vấn-đề hội-vạn-quốc... cách sáng lập những chánh-phủ, có mấy thứ chánh-phủ... và sau nữa là cái chủ-nghĩa hình phạt tội-nhân của nhà nước...

Về mục tôn-giáo mỹ-thuật và cách-trí thì học cái nguyên-căn tôn-giáo mỹ-thuật và cách-trí, cái ảnh-hưởng tôn-giáo với xã-hội, cái ảnh-hưởng xã-hội với luân-lý, luân-lý với mỹ-thuật và sau nữa là cái ảnh-hưởng xã-hội với cách-trí.

Ai đã am-hiểu Pháp-tự chắc cũng tự-tượng rằng một khoa học mông mênh nhường thế sẽ có ích thêm cho sự học của mình biết là bao.

Nhất là nhà chính-trị và sư-phạm lại cần phải biết xã-hội-học hơn nữa. Vì người ta không ai đi thẩm khoán mà lại không biết chút tính toán, không ai làm thuốc mà không phải học thuốc, chỉ có về chính-trị và giáo-dục là hay làm xiển làm quàng, công việc hay tày thời, không có gì làm gốc cho chắc chắn để lấy đó mà thi-hành.

Ấy cũng vì nhẽm cho người ái cũng giỗng như ai, mà thời loạn năm 1793 ở bên Pháp hại mất bao nhiêu là nhân-mạng; tức bấy giờ nghĩ rằng cái gì một tí người tài mất đi mạn phải là phải, không theo là hư, là xấu, phải giết đi, ai không biến rằng mỗi người khác nhau, không ai giống ai, mỗi người nghĩ một cách, chính-trị còn nhằm lẫn nên ông Gambetta có nói so rằng chính-trị phải nên thành ra một khoa thực-nghiệm mới phải hiệt đích-xác phòng-bục, loi-quyền của nhân-dân thế nào, để khi cai-trị nhân-dân, không những nhận là phải lại còn phục nữa.

Nhà sư-phạm cần biết xã-hội-học vì xã hội-học là một trường to, trường là một xã-hội nhỏ, phải dạy thế nào cho đứa trẻ lúc ra đời không bỡ ngỡ như chim chích vào rừng, thấy cái gì cũng lạ bao nhiêu kinh-sợ chỉ dùng để làm đợ trí-khôn chứ bổ-ích cho mình không được là mấy. Thường làm người bao giờ ở nhà trường cũng đầu sỏ mà ra đời thường e thiên bánh ấn. Như vậy sao không sinh ra yếm thế được?

Ông Taine ở trong quyển « Les Origines de la France Contemporaine » đã có xét về cái tinh-trạng khó khăn buồn bực của người học trò mới ra đời và công-kích sự giáo-dục không có chính đáng với đời.

Xã-hội-học chẳng những ích lợi riêng cho nhà chính-trị và sư-phạm nhôn nhao là thế, dù ai không phải thuộc về nhà chính-trị và sư-phạm cũng nên cần biết.

Nhất là người mình lại cần biết hơn nữa. Ta thường có tính chỉ muốn biết một nước mình mà biết cũng mập mờ, cũng nhiều người có học địa-dư lại thêm được cả người-quốc song biết đó là chỉ biết về hình đất, số dân, sản-vật và cách xuất-cảng, nhập-cảng, thế nào mà thôi.

Tưởng đã làm người sống ở xã-hội, đã vì xã-hội mà được hưởng bao nhiêu là điều lợi-dụng mà biết xã-hội có thế thôi thì cũng chưa gọi là đủ.

Và lại trí-khôn người có thể ví như một kho vô-tận mà học-vấn như thóc gạo vàng bạc chất được bao nhiêu lại càng hay bấy nhiêu, có sợ chi thừa?

Đỗ tất-Văn

Tin sau cùng

NƯỚC Ý VỚI HY-LẠP

Hội-đồng các quan đại-sứ gửi một bức thư đến Athènes và Genève xin định đến ngày 27 Septembre, thì nước Ý phải rút quân lính và tàu thuyền ở đảo Corfou về.

Hội-đồng đòi cả ghi nhận rằng nước Hy lạp không hết sức tìm nã và trừng phạt những kẻ hành thích.

Nước Ý sẽ được 50 triệu livres.

Bordeaux, ngày 14 Septembre

CÁI THIÊN-TAI DỮ-DỘI Ở NHẬT-BẢN

Cái sở quyên thứ nhất của các báo ở Paris để lấy tiền giúp các nhà bị nạn động đất ở Nhật-bản cộng được 1.200 000 quan.

Hội cứu-trợ gia-quyến các binh thủy bị đắm tàu có gửi 10.000 quan đến hỏi Đại-sứ Nhật để giúp những người bị nạn động đất ở Nhật-bản.

Bordeaux, ngày 15 Septembre

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	22 độ
15 giờ	32 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 15 Septembre 1923, ăn bạc ở Nhà nước tính là 8 f. 75.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 15 Septembre 1923*, — 3°/, 58.10. — 4°/, 1918 62 65. — 5·/. 1915 1916 75.20, —5·/. 1920 91 95. — 6 ./ 1920 88 50.

Tin nước. — Mực nước ở Hanoi ngày hôm nay là: 8m 90.

Tin tàu. — Tàu *Malle* khởi hành ở Marseille ngày 13 Septembre đi Haïphong.

Việc nghênh-tiếp quan Toàn-quyền Merlin. — Thành-phố đang sửa-soạn việc nghênh-tiếp quan Toàn quyền ngày thứ sáu sau này cho được trọng thể.

Hiện nay đã bắt đầu dựng những khải-hoàn-môn, cả thảy bốn cái là một cái ở đầu đường hàng Cỏ (Gambetta), một cái ở đầu hàng Ô ô (ngõ đầu là của dân Nhật bản), một cái ở hồ-bố, chỗ rẽ vào hàng Đào, là của dân thành-phố Annam và một cái ở đường Carnot. Ở các phố Annam sẽ có nhiều nhà bày bàn độc bài vọng.

Chừng ngày 20 này thì quan phó Toàn-quyền và quan Thống-sứ sẽ vào Thanh-hóa để đón quan Toàn-quyền.

Tỉnh liên-lạc đối với cái thiên-tai của Nhật-bản. — Khi Hanoi được tin nước Nhật-bản phải cái thiên tai ghê gớm thì phủ Toàn-quyền đã lo ngay đến việc thông tin với quan đại-sứ Pháp ở Tokio đồng mà cấp cứu cho những người bị nạn.

Sau khi chính phủ đã điện hỏi ý kiến bên Bộ, cũng quan Đại-sứ Claudel và quan Lãnh-sự Nhật tại Haïphong thì chính-phủ bên này đã lo việc cứu giúp ngay: hôi vậy mà ngày 10 Septembre, tàu *Cordillière* ở Saïgon đi có tải sang Yokohama (Hoành-tân) 100 tấn gạo và ở viện Pasteur cũng có theo nhiều thuốc tiêm gửi đi để ước chừng 8 vạn mũi, và nay viện Pasteur vẫn đương làm thêm nữa phòng khi phải gửi đi nữa chăng.

Hai quan bác-sĩ Mollaris và Laurence cũng phải đi chuyến tàu ấy sang Nhật Quan bác-sĩ Mollaris vốn trước đã tòng sự tại Tokyo (Đông-kinh) thì có cái chức-trách riêng là giao tiếp với quan đại-sứ Claudel để thông tin luôn với chính-phủ Đông-pháp, vì quan Toàn-quyền muốn ngày nào cũng rõ cái tình hình của những nhà bị nạn là thế nào để trợ cấp được công hiệu hơn.

Bây giờ đã rõ cái hại của Nhật-bản gồm ghê là thế nào thì xứ Đông-pháp cần giúp chẳng những vì tình liên-lạc đối với nhân-loại mà lại vì tình thân-ái đối với một nước trong khi chiến-tranh đã cùng nước Pháp ra nơi chiến-trường mà từ khi hết cuộc chiến-tranh rồi lại là bạn thân của nước Pháp nữa.

Vậy thì các quan chức công các tư gia ai nấy cũng chẳng nên đem lòng quảng-đại mà giúp vào việc này.

Hiện đã trích ở số dự-toán Đông-pháp một số thứ nhất là 10 vạn đồng (100.000) và quan Toàn-quyền đã thông tư cho các quan thổ hiền tây với khoản tỷ-tài của các xứ mà giúp phần khác. Ngài lại thông tư cho mở cuộc lạc quyên ở trong các dân đảng người Pháp và người bản xứ là những dân không bao giờ tại không đem lòng sốt sắng giúp nhất là đối với cái thiên tai đó đội làm tan hại cả một xứ như thảo nay.

Chính-phủ Nhật-bản rất cảm động về tấm lòng của Đông-pháp nhiệt-thành cứu trợ thì đã gửi lời tạ ơn rồi; chính-phủ Nhật đã nhờ quan Đại-sứ Pháp tại Tokyo và tòa Lãnh-sự Nhật tại Đông-pháp trình với quan Toàn-quyền hay rằng chính-phủ Nhật rất lấy làm vui lòng về sự giúp đỡ của ta.

* * *

Quan Đốc lý Hanoi vừa thông đạt cho các thân hào Pháp Nam và Trung-hoa ở thành-phố bức thư sau này về việc quyên tiền giúp nước Nhật bản bị cái thiên tai đổ đội mà ai cũng đã biết. Bức thư ấy xin cứ dịch nguyên-văn như sau này:

Ngài xem nhật-trình ở bản xứ đã rõ cái thiên tai vừa xảy đến cho nước Nhật-bản là gặp phải cái nạn động đất rất gớm ghê lại thêm cháy và đồ cây nước tiếp luôn, khiến cho mấy thành-phố lớn nhất, là Yokohama và Tokio bị đổ nát gần hết. Số người bị hại không biết bao nhiêu mà kể.

Phủ Toàn-quyền hiện đã cho một chiếc tàu chở thầy thuốc và thuốc chữa cùng những đồ bó dịt và lương thực sang Nhật để cứu giúp và nay mai lại giúp một số tiền lớn nữa.

Song le cái thiên tai này to lắm, thì quan thổ-hiền thuộc-địa nghĩ rằng ngoại cái số tiền của chính-phủ thì các nhà hảo-tâm cũng có thể cho thêm ít nhiều để giúp cho nước mà trong khi chiến-tranh có đồng minh với ta.

Nếu ngài có lòng quyên ít nhiều về việc nghĩa này thì tôi xin ngài hoặc là gửi thẳng cho tôi hoặc là báo cho tôi biết để cho người đến thu tại nhà.

Ký tên: Merrroux

Chẳng cần nói thì ai cũng biết rằng không nhận được bức thư trên ấy mà có gửi tiền quyên thì tôn Đốc-lý cũng nhận và cảm tạ.

Nên tích : M. KIM 2 Rue Coton mua tem Indochine đóng dấu rồi Giá rất cao! 3073

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây.

Phố hàng Piếu nhà bóa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ Chữa các bệnh người lớn và trẻ con

Cuộc thi thơ. — Số báo ngày hôm nay nhiều bài quá, các bài thi thơ hoãn đến kỳ sau sẽ đăng.

Đá bọt ở bể ta. — Quan Giám-binh coi đảo Gow-Tcw-rê trình quan Công-sứ Quảng-yên rằng mấy nhà thuyền chài có tìm thấy ở ngoài khơi Hạ long mấy hòn đá bọt nổi ở mặt nước mà một hòn cân được độ 50 cân lây.

Ý hẳn các đá hòn ấy là ở cái đảo nào đã lở ra mọc tại Porlo Cécir de mer (ở phía Trung-kỳ) và cả những đá lạ nổi tại miền đảo Norways mới rồi cũng gần một loại này, chẳng vì lẽ gì mà quan coi phòng thuyền Mocquese không thấy dẫn về bến đá ấy ở nơi nào cả.

Trường Trung học — Trường Trung-học Albert Sarraut ngày thứ ba 17 này sẽ khai-giảng. Trong số quan-binh nước Pháp ngày 3 Août có đăng bản nghị định của quan Thượng thư bộ Học về việc hoãn cải giờ học và chương trình lớp thứ sáu của trường Trung-học, vì cứ theo như bản chỉ dụ ngày 3 Mai 1923 thì chương-trình trung-học hoãn cải lại chỉ thi-hành đối với học-sinh vào học lớp sáu trong vụ Octobre này mà thôi

Trong cái chương-trình mới ấy có nhiều điều cải-lương, song ta chỉ nói rằng cái ban B (Section B) từ nay bỏ đi, và các học-sinh đều phải học tiếng La-tinh cả. Còn giờ học thì mỗi tuần lễ định là 20 giờ. Cái nghị-định ấy chắc sẽ cũng thi-hành đối với trường Trung-học Albert Sarraut.

Đường xe-lửa đi Haïphong. — Có 3 giấm hôm nữa thì đường xe lửa Hanoi sẽ chạy Haïphong được, nhưng từ Gia-lâm đến Lạc-đạo thì phải đi đò Nếu vậy thì chỉ có những hành khách với những đồ hành lý nhẹ là đi được mà thôi.

Đấu-xảo Canh-nông. — Hội-đồng tổ-chức cuộc Đấu-xảo Canh-nông nay mai sẽ họp tại phủ Thống-sứ để định ngày mở Đấu-xảo. Có lẽ cũng mở một ngày với Hội-chợ. Khi nào được tin định xác hơn sẽ đăng báo sau.

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc-kiến

Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.

3095

Hội đồn Kiệp bạc. — Từ 16 cho đến 20 tháng tám Annam có những chuyến xe hỏa chạy đến hồn tàu thấy Đáp-cầu để chở khách đi trẩy hội.

Bây sang hôm bộ hôm một ngày vừa đi vừa về cũng được.

Xem giờ xe chạy yết-thị ở các gare thì biết.

Ở Hanoi có những chuyến này đi Đáp-cầu là: 6 giờ, 9 giờ 06 12 giờ 55, 14 giờ 56, 17 giờ 49 và 6 giờ Đáp cầu về có những chuyến này là: 6 giờ 28, 8 giờ 05, 11 giờ 02 14 giờ 07, 17 giờ 06, 19 giờ 05.

Kho tiền dự-bị của các xứ Đông-dương. — Có báo chí dự ngày 10 Juillet 1923 thì số tiền dự bị của các xứ Đông-dương trong năm 1923, 1924, và 1925 là ra phải như sau này:

Số dự-bị của Đông-dương	500 000
— Nam-kỳ	150 000
— Bắc-kỳ	300 000
— Trung-kỳ	250 000
— Cao-mên	130 000
— Ai-lao	100 000

Việc bầu cử nghị viên thương mại ở Hà-đông. Báo báo vừa tiếp được tin sau này ở Hà-đông gửi ra: Kỳ bầu cử nghị-viên thương-gia ở Hà-đông ngày chủ-nhật trước chỉ có một mình M Vũ-đăng-Minh tức Minh-ký ứng cử, nhưng tôi tôi đã gửi ra đăng ngày thứ hai trước một người nữa có đơn ứng cử, nhưng gửi quá ngày thì không hợp lệ.

Số người có chân đi bầu cử là 1579 mà M. Vũ-đăng-Minh tức Minh-ký chỉ được có 160 phiếu thôi, nghĩa là 10 phần mới được một phiếu.

Cứ theo như điều thứ 16 trong nghị-định ngày 25 Mars 1913 về việc bầu-cử thì người ứng cử ít ra, lượt bầu thứ nhất cũng phải được chín lần một phần các số người có chân đi bầu mới được trúng cử, mà M. Minh-ký tức Vũ-đăng-Minh không những chỉ ít chưa được một phần mà lại được có 160 phiếu, nghĩa là mười phần mới được một. Nhưng vì chuyến này không có ai cạnh-tranh cả thì có lẽ quan trên cũng lượng tình, và cho được đỗ phiên những người đi bầu cử khỏi phải lên tỉnh Bắc-ninh thì độc cách coi M. Vũ đăng-Minh cũng như là trúng cử rồi. Nên vậy thì các nhà có chân đi bầu cử cũng được đội ơn quan trên lắm.

T. M.

Thi vào trường nam Sư phạm — Kỳ thi tuyển học sinh vào trường nam Sư-phạm đã xong từ chiều hôm qua. Các cậu trúng tuyển nay cứ thứ tự trên dưới đăng sau này:

MM. Đào-thúc-Rau, Trần-quốc-Hanh, Tạ-si-Vinh-Thuận, Lê-v-Bích Đồng-kim Định, Phạm-v-Cang, Ng-viết-Quế, Ngô-quan-Vu, Nguyễn-tri-Chiêu, Vũ-ng Bác, Ng-đình-Đồng, Lâm-đăng-Du, Trịnh-bỉ-Khiêm, Ng-hữu-Hàm, Nguyễn-hữu-Bội, Phạm-văn-Linh, Đặng-văn-Mộc, Bàn-huy-Quang, N, uyễn-khai-Thiện, Hoàng-công-Dung. Ng-tiến-Lộc. Ng-tu-Hoàng Bá-xuân-Hòe, Trịnh-quang-Quy, Lê-hồng-Sơ, Trần-bá-Chinh Vũ-văn-Hoạt, Phạm-v Khang, Bùi-gia-Hiếu, Ng-văn-Thọ Ng-hy-Tế, Phạm-kim-Dong, Ng-xuân-Phong, Ng-văn-Tiến, Nguyễn-cảnh-Thanh.

Những cậu sau này được: lấy vào số phụ:

MM. Vũ-đức-Hỡ, Ng-duy-Khang, Lưu-ninh-Hanh, Phạm-văn-Cát, Ng-quý Hà, Ng-đình Bao, Ngô-tam-Đinh, Vũ huy-Canh, Bùi-hữu-Lương, Bùi-bá-Khanh.

TRẢ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái bất cứ năm nào, hạng nào, mà mang đến bán cho bản-hiệu, sẽ tính một giá rất cao.

HOÀNG-XUÂN-LAN

Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise

3050 *39, Phố hàng Quạt, Hanoi*

Thi vào trường Bảo-hộ. — Trường Bảo-hộ cũng thi xong từ chiều hôm qua hồi 7 giờ tối đã có bảng tên những cậu sau này trúng tuyển.

MM. Lê-v-Trí, Ng-văn-Phúc, Lê minh Huy, Ng-gia-Trí, Tr-v-Hoàn Ng-đình-Hường, Ng-tiến-Lăng, Ng-v-Tinh Ng-đức-Thọ, Lương-ngọc-Khoá, Ng-văn-Minh, Ng-t Su-Phan, Mai-v-Thành. Ng-đình-Dung, Trương-duy-Thụ. Dương-đức Thịnh, Bùi-v-Tuấn, N,-bá Ao, Trần-v-Chức, Ng-mạnh-Phương, Lê-đức-b-Gao, Ng-v-Phúc, Ng văn-Thích, Bùi-huy-Khải, N,-v-Vận, Ng-Thiện, Lê-Thúc Trinh-Thi, Đặng-v-Thuyết, Đỗ-ngọc-Dao, Ng-ngọc-Vũ, Bảo-dương-Hợp, Lê-v-Lân, Ng-hiêm-xuân-Thiệp, Phạm-trọng-Sách, Ng-đức-Hải, Đặng huy-Lộc, Đinh v-Kính, Bùi-đức-Hiền, Ng-văn-Thăng, Ng-hữu-Viên, Ng-văn-Phác, Tạ-đình-Rồng, Trần-quang-Liên Bảo-thế-Hưng, Lê khắc-Chất Tạ-v-Huyến, Tạ đức-Phác, Đỗ-quang Hiền, Lê-duy Bích, Ng-du-Oanh.

(Xem trang thứ ba - cột thứ hai)

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thư đệ nhất đẳng Bắc-đẩu bội-tinh Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat Casablanca Port-Said (Ai-cập) Bastia.

Mọgoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt mũi các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ thăm bệnh : Buổi sáng 7 giờ rưỡi 9 giờ chiều 14 — 17 —

KHÁM BỆNH : Bác 3 đồng một lần

KHI GIẤT LÂM-CHỨNG : Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 23 cuốc xây số 2303

3012

86 17

ĐÁ-BIẾT-TUỒI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là tả-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi tiêu-hận trà-dư!

Khi tôi vào, thấy chủ-nhân không lễ phép như mấy lần trước; cau mày trợn mắt mà hỏi tôi rằng:

— Ngài muốn hỏi tôi phải không?

Tôi nói:

— Vâng! Quí hiệu đây có một việc ủy làng quá! Tôi xin nói thật, việc này tôi tuy chưa biết rõ ra làm sao, song tôi tất phải hỏi cho ra cẩn ra đầu mới được! Hôm qua ở phòng hát thuốc, có người khách là Bản-liệt, thông mưu với lũ bồi bếp mà đánh thuốc mê cho tôi.

Chủ-nhân nói:

— Chỉ vì hôm qua ông nát rượu quá, thôi thì thầy tôi cũng không dám đãi ông vào hực tôn khách nữa. Có ông ở trợ thật làm cho nhực cả danh giá nhà hàng.

Tôi nổi giận lên mà rằng:

— Nói thế là thế nào?

Chủ-nhân đáp:

— Ngồi ở chỗ trà-nhân quảng-tọa, ai đâu lại cứ mềm mọi chân mãi, đến nỗi phải vực mới lên được gác. Sự đó mười mất trông một, ông còn chối nữa đi? Thôi xin mời ngài bước đi cho, đừng lôi thôi nữa.

Bấy giờ tôi nổi xung lên mà rằng:

— Mình người ta lại không biết nguyên ủy của chuyện đó sao. Lại còn cứ giả đau giả điếc, vờ vĩnh nói càn nữa.

Chủ-nhân nói:

— Không phải nói nhiều! Tôi không phải nói nhiều! tai mắt người người, ai vu cho ai được...

Tôi nói:

— Ta cũng đã biết. Ta ở đây thì bất lợi cho nhà người. Nhưng mà thôi! muốn tôi thì bảo cho ta biết nàng Poãn-bạ-thảo bây giờ ở đâu?

Chủ-nhân đáp:

— Không. Tôi không biết.

Tôi hỏi:

— Thế chỗ ở ông Cách-tư-thảo?

Chủ-nhân nói:

— Ai biết đâu đấy!

Tôi nói:

— Bạch-lộc môn-đăng! Nhà người hãy nghe ta nói. Nhà người đừng có nghĩ ta đi mà nhà người đã được vỡ ợ nghĩ lại, mỹ-nhân nào có thật dụng nên mình, chẳng qua muốn lợi dụng mình đó mà thôi. Thôi thì ta cũng chẳng nên đem lòng quyến luyến làm chi nữa, về quách nhà thôi, nhẽ rằng ngày một ngày hai, nỗi niềm tâm sự cũng sẽ khuây dần dần vậy. Nghĩ thế rồi liền thản thản trả nhà hàng. Tôi đặt chuyến xe lửa, năm giờ về đến ga Tư-thảo, từ đấy về nhà tôi, còn chừng hơn mười cây-lý, tôi liền xuống ga thuê xe ngựa về nhà. Về đến nhà thì trời vừa xâm xẩm tối. Một hàng cây, một lớp đá, một ngọn khói xanh, tỏa trên nóc nhà bếp vào con mắt tôi đều là những cảnh chiến người. Tên tùy-giả là Ba-tư-canh nghe tiếng xe liền chạy ra đón. Nó cũng không ngờ rằng tôi về, nên có ý lấy làm lạ. Tôi cất xong áo ngoài liền hỏi:

— Trong làng không có việc gì chăng?

Tên tùy-giả đáp:

— Vâng! Cuộc đá bóng La-mê cũng mới xong hôm qua. Cảnh bên làng ta được. Long-sinh đá rất giỏi, tiếc cả được 30 phân.

Tôi đi thẳng vào thư-phòng Bá-tư-canh đi theo, vừa đi vừa nói:

— Cái điện tín của nhà nhân, sáng ngày con mới nếp được.

Tôi lấy làm lạ hỏi:

— Động tin nào?

Bá-tư-canh thưa:

— Cái điện tín bảo con ra ga đón khách ấy mà... Trong điện tín không nói rõ là đón chuyến xe nào. Mười hai giờ trưa, con mới bảo Công-sinh đánh xe đi đón. Nay ông khách đang ốm nghỉ trên gian phòng phía nam. Vậy chờ không phải chỉ nhận gửi cái điện tín ấy cho con hay sao?

Tôi nói:

— Có lẽ ma làm my hay sao thế! Những câu my nói ta chẳng hiểu ra làm sao cả.

Bá tư-canh giật mình hỏi:

Thế ra không phải chủ-nhân điện cho con? Ông khách tên là Cách-tư-thảo.

Tôi hỏi:

— Ông Cách-tư-thảo ở đây à?

Tên Thị giả đáp:

— Vâng! ở gian phòng phía nam. mời chủ-nhân đi, con xin dẫn.

Tôi với vàng lên gác thẳng đến nam-phòng. Sẽ gõ cửa, thì nghe phía trong có tiếng người. Tôi nhận rõ là tiếng Cách-tư-thảo, đương nằm ở trên giường, mình còn bận bộ quần áo đi đường.

CHƯƠNG THỨ X

Cách-tư-thảo thấy tôi vào, sẽ gật đầu giương mắt nhìn tôi, chớ cũng không đứng dậy. Cách-tư-thảo hỏi tôi có ý kinh ngạc, tiếng hỏi:

— Chẳng qua...

Tôi nói:

— Không! có bỉ chí.

Nói xong liền bắt tay rồi nói:

— Sao ông lại đến được đây?

Cách-tư-thảo đáp:

— Đến được đây cũng là nhờ cái thịnh tình của người bạn ông là nàng Poãn-bạ-thảo! Hai đứa kia đều không bằng lòng đi tôi đến đây, song không bằng lòng thì không bằng lòng, chứ cũng không dám trái ý một bực giai-nhân tuyệt thế!

Tôi hỏi:

— Ông yến đau như thế, làm thế nào mà đi được tự Luân-đôn đến đây?

Cách tư thảo nói:

— Chúng vực tôi lên xe, đến ga thì đã có xe nhà ông đón. Người nhà ông đãi tôi tử tế lắm. Duy hôm nay tôi có một câu chuyện quan thiết muốn giải bày cùng ông. Nếu tôi không nói ra thì cũng không nào cùng ông ở chung một nhà vậy.

Tôi nghĩ bụng rất lấy làm ái ngại cho Cách-tư-thảo; thương vì một nỗi người đang đau yếu, mà luân lạc linh đinh. Bèn đỡ vỗ vập đến nhà tôi, nên rán rìa đến cạo nỗi tri-cơ cả. Nói mãi thì tráng nhợt, thân thể thì gầy gò.

(Còn nữa)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HỘI VỆ-SINH THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không thể như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lá, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ bảy, tòa Hội các phụng lệ chầu phê rằng:

Chiếu nay đơn được phòng của MONTÈS qui dâng, có chữ xin một thứ rượu bổ để uống ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chế-dâng để hội thánh-giá.

Khâm thử.

以嘉其製藥精良可以保衛內閣諸臣之康健用以奉慰聖躬特准頒賞為此敕諭

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin coi kỹ theo ở trong thứ tự kẻo nhầm.

Ng-văn-Liên, Tiêu-hi-Lac, Ng hữu-Văn Ngô-quế-Huy, Dương-đình-Huê Lê-hữu-Khánh, Trần-sỹ-Lưu, Tô-ngọc-Vân, Vũ-v-Kiêm, Ngô-đắ g-Nam, Dương-minh-Tuấn, Phạm-tấ-Đắc, Vương-đình-Học, Lê-Kiêm, Đỗ-đình-Tang, Phạm-gia-Hiếu, Đỗ-hữu-Trâm, Hà-hoàn-Quán Ng-v-Tước, Ng-v-Lac, Đỗ-v-Thuận, Bùi-văn-Ấo, Trần-đức Hoan, Ng-duy-Nghiễm, Ng-v-Kỷ, Bùi-đức-Năng, Ng-Thụy, Ng-ngọc-Liễn, Vũ-văn-Thiều, Đào-thiện-Trách, Phạm-mạnh-Quy, Phan-đình Tiếp, Ng-Lưu, Phạm-tấ-Bách, Hoàng-đức-Khải Ng-v-Trình, Đỗ-hữu Nhiễm, Lê-v-Miễn, Ng-đồng-Sơn Ng-đình Vinh Lê-đình-Yên, Ng-v-Phúc Ng-v-Hiền, Phạm-đình-Nghĩa, Phạm-quang-Bính, Ng-văn-Chương Đặng-vũ-Lôi, Tạ-ngọc-Hàm, Trần-phúc-Tính, Lương-v-Vinh, Ng-quốc-Uy, Ng-Ly Ngô-đình-Nhạn, Đặng-trần-Đình, Ng-đình Đạo, Từ-quang-Hàm, Lê-v-Xuân, Ng đình-Trọng Phạm-gia-Tu, Ng-văn-Gạch, Ng đình Khải, Võ-duy-Tiếp, Ng-ngọc Chúc, Võ-duy Trung, Phạm-đ-Hiền, Ng đình-Xương, Đào đức-Công, Các đốc-Chi Phạm-chí Hiếu, Phạm-quang Lý, Hồ mạnh-Nhu, Phạm-quang Rêu, Nguyễn-công-Bệ, Trương-đức-Lã, Nghiêm-phú Lưu, Vũ trọng-Kỷ, Trần Cương, Trần-văn-Tâm, Thái-đăng-Dự, Nguyễn-v-Phùng, Nguyễn-đình-Toịnh Phạm-thứ-Phú, Nguyễn-Công, Phạm-quang-Tông, Đỗ-hữu Tiến Nguyễn-hữu-Poiêm, Trần-duy Kính, Ng ổ-huy-Cửu Ng ổ-đức-Kỷ, Võ-văn Quang, Trần-công-Tuất Võ-ngọc-Dẫn, Phan-đình-Trực Nguyễn-quang-Đẩu, Nguyễn-Trực, Hoàng-văn-Khue, Ng ô-tương-Ng ô Đoàn-tắc-Minh, Ng ô-ngọc-Kia.

Những cậu sau này được đỗ vào số phụ:

MM. Nguyễn-v-Tấn, Nguyễn-phúc-Lộc, Ng-tiến-thiện, Đào-văn-Trường Lê-thanh Quất, Lê-văn-Lợi, Dương-tu-Phùng, Lê-văn Thức, Ng-công Bể, Hoàng-đình-Nhân, Nguyễn-đình-Đợp, Ng ô-văn-Liêu.

V-khoa bác-sĩ Sarraillé

5, Phố Thợ-nhuộm. — Giấy nói số 365

Xét nghiệm máu mủ, đàm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh niệu...

Bệnh đau dạ dày, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Mới được tiếng ân-nam, không phải đàng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 8 giờ đến 6 giờ chiều.

Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có bận ngày giờ cho bệnh nhân đến chữa.

3030

Ngạch tư-sử: — M. Trần-quốc-Lộc thư ký nạng sáu tại Hưng yên được nghỉ dưỡng bệnh một tháng tại Nam-định lĩnh cả lương.

Trường kỹ nghệ Hanoi. — Học-trò cao-đẳng tại Việt-trì thi về vào trường kỹ-nghệ Hanoi thì những người có tên sau này vào kỳ thi vẽ:

MM. Ng ô-văn-Kiện, Trần-văn-Huyến, Hoàng-đình Đắc, Bùi-xuân-Bình, Vi-văn-Ý; Ng như-Vương, Ng-ngọc-Oánh, Ng-văn-Quảng, Đỗ-văn-Thụy, Ng-đức-Khuê, Phạm-huy-Hân.

Cuộc đánh số giúp hội trẻ con Tây lai vô thừa nhận. — Các vé đánh số giúp trẻ con Tây lai vô thừa nhận hiện đã gửi bán tại hàn-quán, giá mỗi vé là 5 hào. Gửi đi các tỉnh, phụ thêm tiền cước gửi thể phải lại (Recommandé) tính như sau này: từ một vé đến mười vé... 0$11 từ mười vé đến hai mươi vé: 0 15 Đến ngày 1er Novembre 1923 thì sẽ mở tại tòa Đốc-lý Hanoi.

Ngạch thừa-phái. — MM. Phạm-trọng-Điểm thừa phái hạng tư tại phủ Mỹ-đức và Trịnh-v-Nhiên thừa-phái hạng tư tại phủ Khoái-châu (Hưng-yên) nay phải đổi lẫn cho nhau.

Bài chức. — M Ng-đức-Thịnh trợ giáo tập sự đổi đi Dương-qui (Yên-báy) thì nay phải bãi chức vì không chịu đi nơi lỹ.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hai tên bợm trộm — Sở Mật-thám Haiphong vừa bắt được hai tên bợm trộm ăn cướp giật của một người Khách đi qua Haiphong mất năm trăm đồng bạc. Hai tên lỹ thì một đứa đã can án 6 lần và một đứa 12 lần rồi.

Rượu đèn. — Tối hôm nay thứ bảy có mọc đèn, chiếu bánh từ đường Republique.

Một bọn giật bon tai. — Tối hôm 13 nói 8 giờ rưỡi có bốn đứa bang-đồ vào một nhà ở đường Lạch-tray, có ba người đàn bà đang ngồi chơi thì chúng liền giật cả bon tai vàng rồi lấy vài thứ đáng giá tiền mà trốn mất. Đồ mất đánh giá độ 70 đồng.

VIỆC KINH-ĐÔ

Hội-đồng sát-hạch kỳ thi bằng Thành-chung. Hội-đồng sát-hạch kỳ thi bằng Thành-chung Pháp Việt ở Huế ngày 24 Septembre 1923, có các viên chức sau này:

Chánh chủ khảo: M. Delétie, giám đốc Sở-đỗ g học ci inh Trung-kỳ;

Phó chủ khảo: M. Dol cous, giáo sư thượng hạng hạng ba bậc học đệ nhị cấp, đốc-học trường Cao-đẳng Huế;

Phân khảo: MM. Lavadoux, quan phó cai-trị, Chauvin quan phó thanh-tra sở nông-chính, Hồ-đắc-Hàm tại viện Cơ-mật, Dubois giáo sư trường Quốc-học, Cuoshod, giáo sư trường quốc-học, Pinet giáo sư thượng hạng hạng ba ngạch học đệ nhất cấp, giáp việc quan Đốc các trường Pháp-Việt Huế; Mmes Delétie giáo-học thượng hạng hạng ba trường Quốc-học, Gras giáo-học trường Quốc-học, Hoàng-đức giáo sư hạng tư bậc thành-chung học, Ng ô-trung-Nhu giáo học hạng tư ở Huế, Nguyễn-khoa-Đạm phó đốc học trường Quốc-tử giám.

LỆ MUA BÁO

Kẻ nhận tại đã mua một thứ báo bản hàng, nếu muốn báo thì phải trả trước 1$ các thứ qui hạng cho mua thì gửi tiền cho, nếu gửi theo giấy mua thì báo quán không trả lời. Mua báo thì tính từ ngày bắt đầu tháng mới không lấy trở đi cho sau.

Việc Nam-kỳ

THỦ-DẦU-MỘT

Việc phải nên khen. — Hôm rày thấy bọn học-sanh Thủ-dầu một xướng lập cuộc hát cải-lương (của M. Nguyễn văn-Hậu Đốc học trường tư Dakao giúp sức) cộng lấy tiền một là dạng nên hội thể-thao, hai là giúp cho hội Phước-thiện, ba là trợ cấp những người bị thủy tai ngoài Bắc-kỳ.

Sức trẻ học sanh còn non nớt, lòng bác ngỉ là đã giỏi đậu, thật là đáng khen. Tôi đã nói cùng có sức nọn nót có thể nào mà xướng ra làm mấy việc nghĩa lỹ cho được, nên nhờ ở MM. Sở, nguyên Đốc-học, Tâm, kỹ-lục Tòa-bố, Hiếm, hương-chủ, Tào, maire, Bược (Hôtel de la Rotonde v.v.) giúp sức, tiêu hôm rày sắp đặt các

(Xem trang thứ ba)

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ bảy 15 Septembre 1923

Diễn tích

SỐ SỐNG DUYÊN MAY

Sống thừa nhờ có tướng tinh.
Kia ai thác đó ngẫm tình nên thương
Khen thay tạo-hóa đưa đường,
Hẳn hoi duyên mới lỏ tường nghĩa xưa.

(Tích mới soạn, rất hay, rất vui)

Tối chủ nhật 16 Septembre 1923

Diễn tích

NHỊ PHU

Hai vai gánh một chữ tình.
Biết duyên mình biết phận mình đỏ dang.
Đưa ai áo thắm khăn chàm.
Khác ai còn sợ phụ phàng với ai.

Tối thứ hai 17 Septembre 1923

Diễn hai tích

Một tích chèo cổ — *Một tích tuồng phô*

Tích thứ nhất:

GIẾT NGƯỜI KHÔNG TỘI

Tích thứ hai:

ĐẤT-KỲ LỘNG CẨM

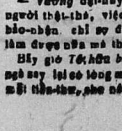
Toàn đào hép trẻ con diễn rất khéo.

ĐÃ BẢN QUYỀN THỨ 16

說小今古

Cổ Kim Tiểu Thuyết

tại nhà-in KIM-ĐỨC-GIANG Hanoi, là hiệu có bán đủ các sổ sách về việc cải lương các làng. 3022

PHOSPHATINE FALIÈRES là một món vật thực khó mà bắc chước được

Bổ có tính dưỡng như sữa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn.

Dùng nước cơm nấu và đổ đường những kẻ ốm yếu.

Phải coi cho thiệt hiệu Phosphatine Falières.

Coi chừng kẻo làm đồ giả giả, bắc chước theo bột thiên hiệu

PHOSPHATINE FALIÈRES

Bột này bán công-xứ, tại Paris chỉ ở đường đe la Tacherie, môn bài 8.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay đồ giữ ông để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Gốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giải tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

3004 L. M. GRENIER.

CÁC BÀI CÁO BẠCH

Những bài cáo-bạch cần các nơi thuê bản-quán đăng báo, sự thực hư thế nào để có các nhà thuê đăng chịu trách-nhiệm, nên bài thuê đăng thế nào thì bản-quán cứ thế mà đăng, ngoài những lời rằng trong bài cáo-bạch bản-quán không biết hơn để đo gì nữa. Vậy các bạn đọc báo coi thấy các bài cáo-bạch, đôi khi có muốn hỏi bản thêm điều gì, xin cứ gửi thư thẳng đến cho các nhà thuê đăng có lẽ tốn và để chỉ ở bài cáo-bạch, chứ đừng viết thơ hỏi bản-quán. Trừ những khi trong bài cáo-bạch có đề cần: « Hỏi lại bản-quán » là những khi các nhà cáo-bạch có nhờ bản-quán trả lời giùm, thì tiếp được thơ của các ngài, bản-quán phúc lại ngay; ngoại giả có tiếp được thơ của các ngài, bản-quán lại phải chuyển giùm đến các nhà cáo-bạch mới, chứ cũng không biết thế nào mà trả lời.

XIN XEM CHO KỸ

Phân nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi

Một thứ thực phẩm có ích

Thực phẩm có ích, chẳng gì bằng một thứ nước-mắm của Việt-Nam ta, nên HẢI-LỢI công ty chúng tôi hết sức khảo cứu các miền Bắc kỳ để chế ý tìm những cách chế nước mắm, nào thật lọc: tinh-anh, trọng nặng, hợp cách vệ-sinh, chỉ theo đúng điều lệ nhà nước ngày 11 tháng chạp năm 1916 để nhân dân ta dùng được bổ-ích việc.

Chúng tôi hiện nay đã lập nhà máy ngài ca, Xuống chế-tạo tập tại Tanh-hà (Hà-đông).

Tổng-cục tại 72, phố Mới Quan Dupuis Hanoi, hiện đã có quan Chánh tọa Vệ sinh khám nghiệm cẩn thận. Sau đó, bán buôn, hàng ngoại, giá hạ, qui-khách nào chiếu-cố, tất là phải nhiều ý. Song lại có các hàng đặc-biệt đóng chai rất sạch sẽ ngon lành, hiện tự vận-tải, lễ biếu tiện dụng, tỏ lễ lợi tiện hơn các thứ lễ biếu khác, xin qui khách chú-ý cả.

Người nào ở xa muốn đăng đến thư gửi xin viết thư về Tổng-cục, chúng tôi sẽ lãnh biện đường gửi theo cách kín hoa giao ngân tỉ lệ.

Của muối, nhân-tâm, sá của hải-vị khác sau cũng sẽ có.

HẢI-LỢI Công-ty

2972 Cẩn bạch

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

3017

DỊP TỐT ÍT CÓ

Nếu các ngài muốn may quần áo tây, nên đến hiệu ông H. Valfère, số nhà 37, Rue Paul-Bert (phố Tràng-tiền) Hanoi, ở đấy có các thứ serge marine thật tốt, khổ một thước, cam-đoan rằng toàn laine.

Hạng nhất một coupe 3 m. vừa một bộ quần áo cả giiết giá là 9p.60

Hạng nhì 7. 50

Hạng vừa 1 p. 80 một thước, khổ 1 m. 3076

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

MÁY nói số 243

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời thiếu cô.

7045 MAO-THỊNH kính cáo.

---

số 32

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-tài có tài nhà ngọc phan chửa, lại gặp được gia trong tuyệt sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà sản, thợ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Trương qui như nói:

— Thế thì xem xong tất thế nào cũng phải uống.

Nói xong, liền mở tráp lấy bài nguyên-vướng đưa cho *Tô-hữu-bạch* xem. *Tô-hữu-bạch* mở xem thì là một tờ giấy sao bài thơ nguyên-vướng, đầu bài là tân-liễu.

Thơ rằng (1).

Tô-hữu-bạch xem xong, khen ngợi mà rằng:

— Thiên-hạ sao lại có được người nữ-tử cao-tài đến như thế! Học mấy-trăm tả hà chẳng cũng bỏ-lượng lắm ru!

1) Đọc số định đồng mục : Vân uyển v.

Tô-hữu-bạch xem đi xem lại, vừa xem lại vừa ngẫm nghĩ, không nỡ dời tay.

Trương-qui-như nói:

— Thế nào, đại-huynh xem đã thích chưa? Có đáng uống 3 chén rượu không, hay là còn từ chối?

Tô-hữu bạch nói:

— Tử như bài thơ này thì dẫu uống ba trăm chén rượu cũng đáng! Chỉ hiềm tiểu-đệ không uống được rượu. biết làm thế nào?

Trương-văn-khanh nói:

— Tô đại-huynh xem bài thơ, ngẫm nghĩ lấy làm có thể-vị tất là cũng sẽ trông về nghề thơ. Nên đại-huynh học được một bài thì tha cho 3 chén rượu.

Trương-qui như nói:

— Trốn được 3 chén rượu mà phải làm một bài thơ, chẳng lẽ Tô đại-huynh lại ngẩy-ngô như thế!

Tô-hữu bạch nói:

— Tiểu-đệ thật quả không uống được rượu. Nếu bắt đắc-dĩ thì xin chấp-chảnh mấy câu thơ để hai đại-huynh chữa cho.

Vương-văn-khanh cười mà bảo rằng:

— Tô đại-huynh đã có ý cao hứng làm thơ đó! Thế xem thơ của đại-huynh thế nào.

Nói song liền lấy nghiên bút đưa đến trước mặt *Tô-hữu-bạch*. *Tô-hữu-bạch* cầm bút liền viết một bài thơ họa vận, thơ rằng: (1)

Tô-hữu-bạch viết xong, đưa cho hai người kia xem mà nói rằng:

— Đệ vâng lời hai đại-huynh mà cố gượng họa vận, xin hai đại-huynh chớ cười.

Hai người thấy *Tô-hữu-bạch* mới bắt chỉ trong vụt-chốc làm xong bài thơ, rất lấy làm kinh ngạc, liền cầm lấy xem, rồi đọc đi đọc lại mấy lượt. Dẫu không hiểu ý từ thế nào nhưng đọc thấy trơn miệng, không lắng-chắng như thơ của mình, mới khen-ngợi mà rằng:

— Thế ra Tô đại-huynh nguyên là một bậc tài-tử, đáng kính, đáng phục!

Tô-hữu-bạch nói:

— Tiểu-đệ học thiển tài sơ, có đâu được bằng những lời vàng ngọc của *Trương* đại-huynh đây!

Trương-qui-như nói:

— Tô đại-huynh không nên quá khiêm! Tiểu-đệ xem nay không bỏ khinh thường mà khen ngợi ai bao giờ, nhưng bài thơ bọn-vẫn rất, quả-nhiên làm được nhanh chóng mà hay.

Tô-hữu-bạch nói:

— Thơ *Trương* đại-huynh, tôi đã được nghe, còn *Vương* đại-huynh cũng nên vịnh một bài.

Vương văn-khanh cười mà đáp rằng:

— Tiểu-đệ hôm nay không có hứng làm thơ. Để đến ngày mai xem một tiểu-thư đã rồi sẽ làm.

Tô hữu bạch nói:

— A Tử ra *Vương* đại-huynh có coi thêm ý lỹ! Nhưng chẳng hay vị tiểu-thư lỹ có để được xem một không?

Vương văn-khanh nói:

— Đại-huynh muốn xem một tiểu-thư cũng không khó, chỉ sợ vị tiểu-thư lỹ tài cao, một bài thơ của đại-huynh chưa đủ xiêu lòng vậy. Bây giờ đại-huynh hãy thử họa thêm một bài nữa, rồi tiểu-đệ cũng *Trương* đại-huynh đây sẽ cùng đưa đại-huynh đi xem mặt tiểu-thư.

Tô hữu bạch nói:

Trương đại-huynh chớ nên thất-tín.

Trương-qui-như nói:

— *Vương* đại-huynh vốn là một người thật-thà, việc lỹ liều để xin bảo-nhận, chỉ sợ đại huynh không làm được nữa mà thôi.

Bấy giờ *Tô hữu bạch* đã hơi ngà-ngà say lại có lòng muốn so-sức làm một tiểu-thư, cho nên sảng-khoái làm thơ lắm, liền mở tờ hoa-tiên, cầm bút ngẫm-nghĩ, chỉ trong nên khắc, lại họa thêm một bài thơ tân-liễu nữa rồi đưa cho hai người kia cùng xem.

Hai người trông thấy *Tô-hữu-bạch* có tài mẫn-tiệp như thế, đều ngẩn mặt ra, lấy làm kinh-hãi miệng dẫu không nói, nhưng trong lòng thật thầm rằng người này mới thật là bậc tài-tử! Hai người cùng xem lại xem thơ.

Thơ rằng: (2)

Hai người xem xong, cùng vỗ tay xuống án mà khen rằng:

— Hay! hay! thơ hay thật!

Tô-hữu-bạch nói:

— Đệ nay rượu vịt là dư, có chỉ mà đáng kể! Bạch tiểu-thư nếu có thể xem mặt được thì xin nhờ hai đại-huynh cho theo.

Vương-văn-khanh nói:

— Điều lỹ thì đã chẳng bằng, bà tất đại-huynh phải nói. Nhưng để xem đại-huynh không phải là người vàng này, chẳng hay qui hương ở đâu? nhân việc chi mà đến đây? Hiện bấy giờ ngụ ở đâu?

Tô-hữu bạch nói:

— Tiểu-đệ là người *Kim-lăng*, Bộ-đi sang *Cẩm-dương-trấn* có chút việc lỗ đến đây mới tối, phải vào ngồ trọ tại

(1) (2) Đọc số định đồng mục : Vân uyển v.

trong nhà đây, nhân đi chơi trăng mà tình-cờ lại được gặp hai đại-huynh.

Trương qui-như nói:

— Thế ra đại-huynh người *Kim-lăng*, chỉ cách đây độ mấy mươi dặm đường, cũng là bạn đồng-hương, năm nay có khoa thi, may ra ta lại đồng-môn nữa.

Trương-qui-như lại hỏi rằng:

— Trong thành *Kim lăng* có quan bản-lâm *Ngô-khuê*, đại-huynh có biết không?

Tô-hữu-bạch nói:

— Tức là ông *Ngô-thụy-am* phải không? Chẳng hay đại-huynh hỏ ông ta làm chi?

Trương-qui-như nói:

— Tiểu-đệ vẫn mộ cái đại-danh ông ta có ý muốn nhập môn, cho nên hỏi đến.

Tô-hữu-bạch nói:

— Ấy thì có biết, nhưng ông ta cũng tiểu-đệ có chút bất hòa.

Trương-qui-như nói:

— Vì cớ chi?

Tô hữu bạch nói:

— Ông ta có một cô con gái, muốn gả gả cho tiểu-đệ. Tiểu-đệ thấy hàng nhan-sắc tầm-thường, không chịu nhận lời, vì thế ông ta không bằng lòng.

(Còn nữa)

cuộc đón đó đã sẵn sàng rồi. Đến ngày thứ hai 8 tây và chừa nhựt 9 tây sẽ khởi sự hát tại chợ Thà-dầu-một, ấy vậy các vị hảo tâm ở các tỉnh gần nhứt là trong hạt Thà-dầu-một nên gắng giúp cho trẻ em tân thành cái nghĩa cuộc lạ động làm gương cho em châu xứ khác.

Thấy việc phải thì làm, thì mới gọi là người báo nghĩa.

Nước lớn. — Quan Thanh-biện Châu-đốc có đánh dây thép cho hay rằng đường quăng rạt số 9 từ Châu-đốc đi Tà-keo bị đứt khúc cách Châu-đốc chừng 10 ngàn thước, để đường bị ngập sự có thiệt hại.

Nạn xe điện. — Bà Nị-thị-Cần bán thuốc dạo, bị xe-điện đụng tại đồn xe lửa đường Lefèvre. Chở bà về nhà thương.

Vụ nầy còn làm ăn kết được coi lỗi tại nơi ai.

Đánh lộn. — Ở tại lò gạch Boy-Fer mới rồi ở Septembre có xảy ra một vụ đánh lộn.

Vẫn tên Sanh với hai anh em tên Huế và Nhanh thù nghịch nhau đã lâu. Bữa nay bỗng không tên Nhanh vác con dao đâm sau lưng tên Sanh một cái rồi 2 anh em lại tâm lại mà đánh nhau nữa.

Đánh tới hai em Nhanh và Huế kéo nhau trốn (anh hăng dại!) Con thợ làm chung một chỗ thấy mà không ai tiếp cứu. (cũng là lạ? Đến sau họ mới hay anh em Nhanh và Huế đi họ mới lại đó tên Sanh lên (!!!)

Vụ nầy còn đang làm ăn kết.

Nhiều kiểu lạ!

Hiệu CHẤN-HƯNG nhà đồ ở phố hàng Bạc, số 80, Hanoi, chuyên-môn chế tạo đồ nam-trang nữ-trang bằng vàng bạc thực, có nhiều kiểu khéo, thanh-nhã hợp thời-trang, đã có tiếng cẩn-thận, buôn bán chắc chắn, có giấy cam-đoan rằng: Vàng bạc đúng cân đúng tuổi, khi không dùng nữa mà trả lại thì không thiệt gì. Các qui-khách nên lại hiệu ấy mà mua hàng, không còn nghi ngại gì nữa. 2060

Hỏi bạn hàng bán-quốc

nếu muốn giữ
cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rồi có chữa quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc ấy không làm rát cổ họng, cả người có tuổi hay là sức-khỏe yếu-ớt cũng có thể hút được.

Bán mua thuốc xì gà (cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO đựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông-pháp là hiệu
GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ: *Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.*

Bán cắt: *Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Giò (Bd Gia-long), Hanoi.*

Bán lẻ và bán buôn: *Ở cửa hàng 43, đường Paul-Bert, Haiphong.*

脊腦林柱强

NỜI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ TỚI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, nhọc còn đến khi đại-tiện mong rồi thì lưu-huyết chảy ra, thật là bất tiện cho người ta làm, lại không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Khi nào chữa bệnh nầy đến đứng đau cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, nên gần tôi đang tâm nghiên-cứu kỹ càng một chuyên-môn chữa bệnh nầy không đau. không cắt, chỉ trong mấy hôm thoi những mối gian-truân đã trừ rồi, mà trong khi đang chữa có thể làm việc bình thường không mất thì giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh nầy nên mời đến:

M. TCHUONG-QUAY-LAM —
28, Phố Hàng Đường. — HANOI

Đang lúc khánh tiệt 3 giờ cuối cho đến hết chiều, từ 8 giờ tới 3 giờ cuối đến 6 giờ.

Cần tìm các nơi bán lẻ.

Thư từ xin trả lời ngay. 2060

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MẠO

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-việt được phép lập lên để chế cốt thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SÁO, nếu có quý-quan trông-nom cẩn-thận, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin các quý khách nhận rõ hiệu rượu ÔNG SÁO cho khỏi nhầm.

Bản-hiệu lấm quản-lý ở Đông-Pháp, bán thứ rượu Rhum Grandes Kornes Get-Frères, giá vừa rẻ mà lại ngon nồng thơm rượu Rhum khác.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu-cố đến cho.

Ông nói số 867 3073

THUẬN-THÀNH

BOTTIER — CHAPELIER

7, Rue des Cais..s, 7 — Hanoi

NGUYỄN-VIẾN-HÀM, propriétaire

Diplôme de mérite

Exposition des Beaux Arts 1928
Concours Foire de Hanoi 1927

Télégramme THUẬNTHÀNH bottier Hanoi

Catalogue franco sur demande
2096

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Kính trình quí-khách các tỉnh được biết rằng: Bởi giá vàng cao hạ thất thường, vậy khi các ngài hỏi giá mà bản-hiệu đã trả lời, thì nên gửi ngay mandat giấy-thép về đặt trước độ 10 °/₀ mà hễ hàng gởi đến nơi các ngài cũng nên lĩnh cho sớm sớm, được thế thì chúng tôi mới đỡ thiệt, mà giá được giá bán-phải chăng.

2068

Đang thời. Những bịnh nhức đầu, XANH-XAO, ĐAU-GAN, ĐAU LƯNG một gói cũng trị TIN-THẦN thì Thầy-Thuốc đều chữa bằng le

NUCLOCITHOL

Thuốc nầy HIỆU LẠM trị bịnh đâm đụng mà hễ trị liệu chỉ "HIỆN" Thuốc NUCLOCITHOL làm xanh sắng MÁU-HUYẾT và cường-cốt GÂN-CỐT. Thường người ta dùng nó khi đau mới giải đáng cho mau lành mạnh, mà nhứt là trừ những bịnh kỵ trên đây.

Cách uống: Ăn hoàn một ngày.

Thuốc bán tại tiệm ông GUILHAND Thầy bào chế thuốc nhứt hạng tại TOURS (France)

Tiệm tại Hanoi: Tiệm thuốc của ông Ed. CHASSAGNE

Lở, ngứa, hắc lào

Các bệnh ấy dùng thuốc
POMMADE FLORENTINE
khỏi ngay. Thực là thứ thuốc tốt để trị các bệnh ngoài da

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bán-xứ đã nhiều lắm, vì đã được lòng quí-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xem-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tổng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt, nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu nay đã được vô-số là chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÉS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thợ nghỉ mà cũng có bán từ tâm giờ sáng.

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA
HIỆU
C. J. BONNET
LÀ TỐT HƠN CẢ
PACHOD Frères & Cie Lyon

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG
nên dùng thuốc

QUINOFORME

hoặc ống, hoặc viên
Dự thi và có thưởng-tại Pháy-năm đứng một thứ thuốc này.
Bán nơi tại tất cả các nhà thuốc-tây
Nhà chế tạo: LACROIX, 20-21, Rue Pasteur à Orsay — PARIS.

Hỏi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc chích, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả quốc độ hơn một đồng một lọ. 2057

HÀNG MỚI SANG

Rẻ hơn mọi năm mà lại tốt vì là lúc hàng đến giá bạc cao, mới các ngài lại mua mau kẻo hết.

Mũ { Các ông và các cậu từ 2 tuổi trở lên mũ nào cũng có và đủ các số đầu. } Feutre (laine) / Feutre (longs poils) / Feutre (velours) / Casquettes Russes / Casquettes nouvelles / Bérets matelot

PARAPLUIES POUR HOMMES, DAMES ET GARÇONNETS
CACHES-NEZ LAINE TRÈS BONNE QUALITÉ
POLOS ET BAS TRICOT FANTAISIE PUR LAINE, ETC. ETC....

HAI-CHINH
Nhà chế tạo các thứ mũ
74-76, Rue du Pont-en-Bois, Hanoi

HOTEL LÊ-VIÊN

(HÀNG CƠM TÂY)

58, Amiral-Courbet (phố La-còm)

Ngang nhà Máy-nước, gần nhà Hát-tây. — HAIPHONG

Có các thức bánh ngọt, lúc nào cũng có các món ăn nóng và nguội.
Có các thức rượu mùi và rượu nồng trước khi ăn cơm, có rượu vang trắng và đỏ thật tốt, giá tính phải chăng.
Có phòng ăn riêng lịch-sự để tiếp qui-khách Annam và Trung-hoa.

GIÁ NHẤT ĐỊNH:

Một bữa ăn không rượu	1$00
Ăn cả tháng	30.00
Ăn nửa tháng	15.00

Bản-hiệu có nhận tiệc tử một trăm người ăn tại hiệu, hoặc đem đến nhà hay đem đi các tỉnh lân-cận. Các bữa ăn hàng ngày qui-khách muốn ăn tại nhà, bản-hiệu cũng xin đem lại, cũng tính một giá.

Có buồng cho thuê ngày và tháng, giường Hongkong, đèn điện, quạt-máy đủ cả, thật là vệ-sinh.

2064 P. DIỄN, Chủ-nhân

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ ĐƯỢC BỆNH ĐAU GAN, BỆNH BUỒN BỰC

Khi nào người ta đau não, đau gan, tức ngực, không ngủ được, đau gan, đau cổ, nghĩ không ra việc, đau lưng, đau ngực, ngủ thì chập chờn, thấy trong mình khó ở mà hình như Diên dại, công việc không muốn làm, nếu không chịu chữa ngay thì chết cũng nên.

Trong những tứ nỗng, mà muốn cho ngủ ngon giấc, khi thức dậy không thấy nặng đầu, thì chỉ nên dùng thuốc *Neurimaz*. Thuốc nầy ai dùng cũng được, ấy trẻ con, ông già, con gái, đàn bà đều tuổi hay sinh bệnh và các thứ bệnh thương gan.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả. 2059

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 3 quan nên chúng tôi xin hết giá mỗi cái 1$00, nếu chiếc giá không hết thời xin biếu cái kính giong vàng có hộp xin xem như sau nầy:

			giá trước	nay	giá
Đồng-hồ đeo tay chữa vỏ kẽn			5$40	nay	3$40
—	kẽ	cổ tim ly	— 6 00	—	3 00
—	kẽ	kim thép và kim vàng	— 4 50	—	2 50
—	kẽ	vuông thược xinh	— 6 50	—	4 50

Hễ các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không hết giá, chiếc giá trước thời xin kính tặng 1 cái kính giong vàng để một cái hộp kính xinh-xinh và cái tiền nước cốn. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
68, Phố hàng Ngang, HANOI

LAXO SODYL

Một thứ hạt gạp chất muối của loài quả thì xúi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc nầy hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

寶八竹牌門街蒲行商阿家華

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu hút thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhiều kinh đủ cỡ: thứ mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mặt mài lá cây, vân vân. Lại có cả những kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quí xuân đến bọ mà đeo những nhiều kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bọc chung, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ châm-cứu, vân vân.

4° Một bọn nhiều nữ đồ cổ, áo nữ, khăn cổ, hễ cổ đồ thêu-thùa may là hợp mành công được và tốt bình, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật & Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kỳ năm đã trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong các quý quý-khách chiếu-cố cho lại chúng tôi. Hãy làm cảm ơn làm.

Cho nên đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, nhưng các quý-khách cũng có thể tưởng cả rồi.

Cần-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)